

havde forbedret lønforholdene for taxachaufførerne, sådan at man kunne tiltrække nogle flere.

For der er jo arbejdsløse nok. Man kan vel ikke påstå, at der er flaskehalsproblemer. Der er jo trods alt stadig væk en rimelig portion, selv om det er lykkedes at fjerne et par tusinde stykker fra statistikken. Det er jo ikke sådan, at hr. Peter Duetoft er bange for at få flaskehalse på taxaområdet, og at det er derfor, han synes, at vi ikke skal give de studerende mulighed for at få en bedre økonomi.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg har ikke talt om flaskehalse på taxaområdet. Jeg vil sige, at det er da underligt at påstå, at hvis nogle studerende forsvandt fra taxajobbet, samtidig med at der i dag er ledige taxajob, så skulle det bringe flere ikke-studerende i arbejde. Det var det argument, som jeg tillod mig at gå herop med.

Og så vil jeg sige, at selvfølgelig havde jeg da erhvervsarbejde i sin tid, fordi jeg skulle forbedre min økonomi, men min pointe var, at det er godt, at studerende ikke er i en kuvøse, hvor de går i et uddannelsesmiljø først i 12 år og derefter i 6 eller 7 år mere og ikke aner, hvad der foregår uden for deres branche. Det har aldrig nogen sinde været til skade for nogen, at man fandt ud af, at der også var et samfund uden for universitetet eller uden for den højere læreanstalt, eller hvad det måtte være. Det er det, jeg tillader mig at sige: Lad være med at fremstille erhvervsarbejde, som om det er noget ondt. Det er også til gavn for de studerende, at de opdager, at et samfund altså er andet end det, de render rundt i i det lukkede miljø.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Men realiteten i det er jo, at de studerende via deres villighed til at tage alle mulige småjob på nogle områder fungerer som løntrykkere. De fungerer sådan, at de rent faktisk er med til at udhule forholdene for de folk, som er tvunget til at bruge hele tiden på at kunne overleve på erhvervsarbejde. Det er også en side af det, som jeg mener at hr. Peter Duetoft bør have med. Når hr. Peter Duetoft kører taxa, så er han jo villig til at køre på alle mulige tidspunkter for at tjene til sin økonomi. Han er ikke så bundet af familie og børn, som andre er. Det vil sige, at hr. Peter Duetoft er med til at presse de ansatte inden for det område. Hvis det var sådan, at hr.

Peter Duetoft ikke eksisterede som en fleksibel arbejdskraft på taxaområdet, så ville det jo føre til, at de var nødt til at forbedre forholdene for de ansatte. Sådan er det også.

Og så omkring hvorvidt de studerende skal ud i det pulveriserende liv: Jamen naturligvis skal de det. Vi har ikke sagt, at de ikke må have erhvervsarbejde. Vi vil begrænse mængden af erhvervsarbejde i studietiden, bl.a. fordi det er studietidsforlængende. Det er én ting.

En anden ting er, at hovedparten af de studerende i dag jo ikke kommer direkte fra gymnasiet eller fra folkeskolen. Hovedparten af dem har jo været ude i erhvervslivet på forskellig måde, inden de kommer ind. Det er et meget mere nuanceret billede. En stor del af dem har også skiftet mellem forskellige uddannelser, hvor de har været ude af én uddannelse og været i erhvervsarbejde og så tilbage igen i uddannelsen. Det er et mere nuanceret billede, og derfor mener jeg, at det er endnu en myte, som hr. Peter Duetoft nu også forsøger at bringe til torvs. Det er jo en myte, at de studerende er sådan nogle, der går lige fra gymnasiet og så lever de i et elfenbenstårn, til de er færdige som akademikere, og derefter lever de som rige og afsondret fra folket. Det er jo altså hundrede mile fra, hvad der gælder for 90-95 pct. af de 230.000 studerende.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 46: Forslag til lov om ændring af straffeloven. (Racediskrimination m.v.).

Af justitsministeren (Bjørn Westh).
(Fremsat 9/11 94).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Poul Qvist Jørgensen (S):

Et demokrati, der vil forsvare sig mod demokratiets fjender, skal gøre det med argumenter og fornuftig lovgivning. Det helt store flertal af danskerne er så vaccineret mod antidemokratiske strømninger, at disse ikke udgør og aldrig kan komme til at udgøre nogen reel trussel mod den demokratiske samfundsorden. Kun blandt meget få socialt svagt funderede unge kan der af og til spores tendenser i en anden retning.

Det burde derfor egentlig være unødvendigt at drøfte den stramning af loven, vi i dag har til første behandling. Der er nemlig ikke særlige problemer med danske nazister; det er der derimod med tyske, som udøver deres gerning fra Danmark. Deres gerning må ikke få grobund.

At stramningen alligevel kom på dagsordenen, skyldes nogle ganske få mænds værk og aktiviteter i Sønderjylland. Det er folk, der systematisk i skrift, tale, opførsel og med henblik på eksport til nabolande med en betydelig strammere lovgivning forherliger nazismens skrækkelige væsen. De hævder, at Auschwitz og andre kz-lejre aldrig har eksisteret; det er folk, der forherliger en samfundsorden i Nazityskland. Det er dem, vi skal stramme lovgivningen imod, og det er også dem og det, de står for, som den folkelige rejsning i Sønderjylland har vendt sig imod, og hvis *positive* elementer vi helt bakker op om.

Der er ingen af os her i Folketinget, der deler de vanvittige holdninger hos disse ganske få mennesker, men disse mennesker har ret til at have disse holdninger, fordi der hersker ytringsfrihed, dog med det forbehold, at den grundlovssikrede ytringsfrihed har begrænsninger: Ikke alt er tilladt. I grundloven henvises til det frie ord, der altid står under ansvar over for domstolene.

Danmark er blevet kritiseret især fra tysk side for at være for liberal i sin tolkning af ytringsfriheden. Her er det nu ikke så dårligt med en liberal holdning, det er faktisk meget dansk. Omvendt er det fuldt forståeligt, at navnlig tyskerne må være særlig ømfindtlige, hvad angår nazistisk antidemokratisk- og antisemitisk propaganda.

Det giver naturligvis særlige problemer, at tyske nazister med EU-passet i hånden lovligt kan

slå sig ned i Danmark og fortsætte deres propaganda- og udgivelsesvirksomhed.

Vi må ikke fristes til at sige: Herregud, det er jo en gammel syg mand, lad ham da være i fred. For denne virksomhed, der varetages af folk, som med hr. Arne Melchior's formulering er – og jeg citerer vistnok, forhåbentlig ordret:

»Gammeldags kriminelle nazister har en regning at gøre op med det samfund, de forlod.«

Man kan indvende mod denne meget begrænsede stramning af lovgivningen, at Danmark er i fare for at indrette vor lovgivning efter diktat udefra eller efter nabolandenes ønske. Det er efter min mening ikke tilfældet. Øvelsen i dag består derfor i at fastholde vor frihedstradition og at leve op til vore forpligtelser til at bekæmpe højreekstremismen, men altså ikke med alle midler trods alt.

Ændringen af § 266 b sigter udelukkende på at præcisere det ulovlige i at fremstille den form for propaganda, vi her taler om, og ligeledes præcisere strafferammen, især når der er tale om systematisk udbredelse fra en sikker bastion. Men vi ønsker også at signalere, at vi gerne ser flere sager rejst, og at de formuleringer, vi så fra 1970-1971 – og her citerer jeg efter bemærkningerne fra lovforslaget: »at anklagemyndigheden bør være forsigtig med at rejse sager efter de love, der her er tale om« – formentlig var rigtige dengang.

Men sådan som sagerne har udviklet sig, er der desværre grund til at give udtryk for et ønske om at få flere sager rejst og at håbe på appelsager, således at vi også kan se en afprøvning i Højesteret med henblik på, at vi får en egentlig retspraksis.

Afslutningsvis vil jeg sige, at når vi i dag forhåbentlig alle kan tilslutte os justitsministerens forslag, er det det første skridt til at opfylde det løfte, som statsministeren gav i samtaler med det tyske mindretal i Sønderjylland i september, som jeg er helt enig i, og som blev gentaget efter ministermødet den 8. november.

I Socialdemokratiet ser vi frem til en god debat i udvalget, her i salen i dag og under høringsen i Retsudvalget på mandag, om end jeg godt kunne have tænkt mig en anden rækkefølge af faktorerne, men nu er det altså faldet ud, som det er.

Birthe Rønn Hornbech (V):

På Venstres vegne kan jeg meddele, at vi naturligvis i Retsudvalget vil arbejde aktivt for at få afdækket, om det fremsatte lovforslag er den

mest effektive måde at gå til kamp mod racistisk- og antisemitisk propaganda på.

Vi finder det også mest hensigtsmæssigt, før vi tager endelig stilling, at lytte til de eksperter, vi har indkaldt til høringen på mandag. Men både ud fra et frihedssynspunkt og et juridisk synspunkt er vi meget skeptiske over for dette forslag.

Venstre er som liberalt parti helt naturligt meget optaget af vor forfatnings frihedsrettigheder. Ikke mindst ytringsfriheden er jo helt afgørende for, at vort demokrati kan fungere. Hvis vort demokrati ikke kan tåle ytringsfrihed og dermed fremsættelse af yderliggående meninger, men at vi tværtimod er nødt til at kriminalisere bestemte meninger, så er demokratiet ilde stedt.

Vi mener i Venstre, at en åben debat er det bedste værn mod myter og usandheder. En undertrykt debat er derimod den sikre vej til utilfredshed og på længere sigt uro, og det er bestemt ikke til gavn for f.eks. flytningesagen, tværtimod.

Enhver frihedsbegrænsning rummer en dyster risiko: hvor mange andre begrænsninger vil man så ikke kunne begrunde på den samme smukke måde?

Når jeg selv for første gang i mit liv har deltaget i en demonstration mod nazismen i min egen valgkreds i Greve Kommune, og når danske borgere af vidt forskellig politisk observans forskellige steder i Danmark i disse måneder er begyndt at gå i demonstration mod nazismens forrykte og uhyggelige ideer om raceoverlegenhed, viser det danske folk dermed, at man med demokratiske midler ønsker at formulere afstandtagen fra og foragt for de nazistiske kræfter, der om nødvendigt med vold vil omstyrte samfundet, og som vil forhåne og øve vold mod etniske mindretal.

Et stærkt og gammelt demokrati som det danske er naturligvis netop så stærkt, at vi ved argumentationens kraft kan værgе os imod den nazistiske gift. Nazisterne skal have at vide igen og igen, at de er uvelkomne, at de er foragtede, og at vi ønsker at tage diskussionen med dem, hvis de i øvrigt tør.

Hvis vi danskere ikke kan klare os uden indgreb i ytringsfriheden, så tror vi selv for lidt på vort demokrati og på den åbne debat. De mange demonstrationer er jo netop et led i den åbne debat, og jeg tror, at megen omtale af de mange demonstrationer og de mange læserindlæg kan få endnu flere til at interessere sig for og forstå,

at det altså ikke er ligegyldigt, hvilke holdninger og hvilket menneskesyn der skal være herskende i vort land.

Vi skal lægge afstand til enhver undertrykkelse af andre mennesker, hvad enten denne undertrykkelse gemmer sig bag nazisme, kommunisme eller voldelige såkaldte autonome. Vi skal lægge afstand til enhver spire til fremmedhad og tværtimod helt åbent og naturligt kunne diskutere med og om alle, der bor i vort land uanset hudfarve, tro og etnisk oprindelse.

Det er helt forkasteligt og uforståeligt, at man et halvt hundrede år efter udryddelsen af millioner af jøder stadig kan iagttage en snigende og måske endda voksende antisemitisme i den vestlige verden.

Det er farligt, det er modbydeligt, og det er holdninger, Venstre på det skarpeste må tage afstand fra. Det er holdninger, der skal mødes med modsigelse og afstandtagen igen og igen; men aldrig med vold og ikke med forbud mod egentlig meningstilkendegivelse.

Det er vore argumenter om frihed og ligeværdighed, der skal overbevise de svage sjæle. Det er vort engagement for demokrati og for frihed og for lige muligheder, der skal bekæmpe demokratiets allerværste fjende: Vor egen ligegyldighed.

Vold og straf overbeviser hverken den fanatiske eller den ligegyldige. Men vi skal turde tro på, at vort demokratiske engagement i ord, skrift og tale betyder noget. Ikke blot vi politikere, men hele det danske folk må igen og igen udtrykke afstandtagen, væmmelse og foragt over for overgreb på vort demokrati og på etniske mindretal.

Demokrati er samtale, demokrati er meningsbrydninger, men det fordrer, at enhver borger kender sit ansvar og deltager aktivt i debatten, så nazisme og voldelig autonomi aldrig lades i fred. At holde den debat i kog er også Folketingets opgave.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Socialdemokratiets ordfører i denne sag, hr. Poul Qvist Jørgensen, satte jo fingeren på punktet ved at gøre opmærksom på – hvad jo alle ved – at ytringsfrihedsparagraffen i vores grundlov ikke giver uindskrænket ytringsfrihed.

Som hr. Poul Qvist Jørgensen citerede, er ytringsfriheden og retten til på tryk, tale, osv. at fremsætte sine tanker altså under ansvar for

domstolene. Dansk lovgivning har længe indeholdt regler for, hvilke former for ytringer der ikke er tilladt. Jeg skal henvise til injurielovgivningen.

Nu kommer fru Birthe Rønn Hornbech op og siger, at hvis vi ikke kan tåle at leve med ytringsfriheden, så er den gal. Må jeg spørge fru Birthe Rønn Hornbech: Når vi ser bort fra strafferammen og holder os til princippet, er det foreliggende lovforslag da mere indskrænkende for ytringsfriheden end de love, vi har i forvejen, og som jo ikke bestiller andet – ligesom denne nu foreslåede paragraf – end at fastsætte strafferammer for overtrædelse af ytringsfriheden i lovens forstand? Hvad nyt er der i justitsministerens forslag, som får fru Birthe Rønn Hornbech til at sige, at der er tegn på, at vi altså ikke kan leve med ytringsfriheden? Min påstand er, at der ingen principiel ændring er; jeg er meget spændt på fru Birthe Rønne Hornbechs svar.

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg vil da gerne svare hr. Arne Melchior. Jeg er fuldstændig enig, jeg kan heller ikke se nogen principiel forskel på vores ytringsfrihed nu og efter en eventuel vedtagelse af dette lovforslag.

I øvrigt mener jeg, at hele tilgangen til forslaget kan siges meget klart i hvert fald på Det Konservative Folkepartis vegne: Danmark skal ikke være frihavn for tyske nynazister og deres propagandaproduktion. Det er min grundholdning, og det er mit partis grundholdning.

Det er derfor overordentlig tilfredsstillende, at det også er det grundsyn, som ligger bag ministerens lovforslag. Det er da også baggrunden for, at vi vil se overordentlig positivt på forslaget. Det er vigtigt, at vi handler præcist og i tide, men det skal ske på et velovervejet grundlag. Målet er klart, men vejen til målet er lidt mere kompliceret, og det tror jeg faktisk alle i denne sal er klar over.

Vi erkender det i hvert fald i den konservative folketingsgruppe, og derfor er vi også utrolig glade for, at vi har fået Retsudvalgets opbakning til vores initiativ med hensyn til etablering af en høring med juridiske eksperter m.v. Den høring finder sted den 28. november, og vi mener faktisk, at vi først efter den høring kan tage hul på den virkelige tekniske side af debatten.

Vi vil i hvert fald indtil videre have lov til at stille nogle spørgsmål, også til det forslag, justitsministeren har lagt på bordet i dag. Vi vil spørge: Er det det rigtige instrument til at nå det erklærede mål? Er det tilstrækkeligt? Forslaget

tager alene fat på strafferammerne, men man kunne jo spørge, hvad det egentlig hjælper, når det er et problem i sig selv at få rejst sager selv for grove forhold efter § 266 b i straffeloven – for slet ikke at tale om, hvor vanskeligt det er at få nogen dømt efter racismeparagraffen.

Jeg har noteret, at der i bemærkningerne til lovforslaget lægges op til lidt mere aktivitet hos anklagemyndigheden, men alligevel må man vel overveje effekten. Selv om anklagemyndighedens tiltalepraksis ændres i mere udfarende retning, kunne man frygte, at netop en fjernelse af bødesanktionen vil have en modgående virkning, når det endelige regnestykke gøres op.

Jeg har nævnt nogle ganske få af de spørgsmål, som vi har til det konkrete lovforslag. Men der er en stribe andre forhold, som er vigtige at få belyst i forhold til lovforslaget og i særdeleshed i forhold til den samlede problemstilling, som forslaget knytter an til.

Det ændrer imidlertid ikke ved vores tilgang til forslaget. Vi vil have en meget positiv tilgang under udvalgsarbejdet, og jeg må sige, at den helt præcise melding fra den konservative folketingsgruppe vil afvente udvalgsarbejdet og i særdeleshed høringen den 28. november.

Vi vil gerne kvittere for, at justitsministeren trods alt har leveret et initiativ. Så kan man altid diskutere, om det skulle komme før eller efter høringen den 28., men vi vil gerne kvittere for, at justitsministeren har taget sagen så alvorligt, at han rent faktisk er kommet med et initiativ, som vi så kan forholde os til her i Folketinget.

Margrete Auken (SF):

På SF's vegne kan jeg sige helt klart, at vi er i tvivl. Det er i hvert fald godt, at vi skal have denne høring på mandag, for der er en række spørgsmål, vi synes trænger til at blive belyst bedre end det, der ligger i oplægget fra regeringen, for man ikke kommer uden om – og det fremgik jo også af den konservative ordførers tale før – at dette her sker, fordi der har været en kampagne; ikke en nazistisk kampagne, men en kampagne fra Tyskland og ballade i Danmark.

Det er derfor, det her sker. Vi må huske, at det i Danmark er lovligt at være racist, ligesom det er lovligt at være nazist; man glemmer af og til, at det er sådan. Og sådan skal det også være. Det er ulovligt – burde i hvert fald være det, men det er ikke altid helt klart, hvor ulovligt det er – at være racediskriminerende, dvs. at behandle andre mennesker på en nedværdigende og dårlig måde enkeltvis.

Hvad det angår, synes jeg personlig – og jeg ved, det er mit partis holdning og mange andres – at vi trænger gevaldigt til en opstramning både af anklagemyndighedens aktiviteter og derefter også af domstolenes. Det er fantastisk, hvad der kan få lov at foregå af racediskrimination. Jeg synes faktisk, det er dér, Danmark har sit absolut blødeste punkt i hele det her spørgsmål.

Men spørgsmålet er så, hvad vi skal gøre, når det drejer sig om menneskers udtalelser. Alle er forhåbentlig enige om herinde i Folketinget, at vi ikke må gribe ind over for ytringsfriheden mere end – og så kommer diskussionen – højst nødvendigt. For hvad er højst nødvendigt?

Vi har en injuriebestemmelse. De fleste af os ved udmærket godt, at vi har bolden ovre på vores side, hvis modstanderen anlægger en injuriersag, fordi den fremgangsmåde sjældent er egnet. Vi har en blasfemiparagraf, som der mig bekendt aldrig er anlagt sag efter, fordi – går jeg ud fra – anklagemyndigheden ved, at det ikke er hensigtsmæssigt, og at folk godt kan blive meget sårede, hvis man træder på dem på den led.

Da racismeparagraffen blev indført i Danmark – det kan vi læse i det foreliggende forslag – blev det også understreget, at man henstillede til anklagemyndigheden at fare med lempe, hvorfor det selvfølgelig er mærkeligt, at man nu kommer og spørger, hvorfor de farer med lempe. Jo, for det har vi selv bedt dem om.

Nu kommer vi altså og siger, at de ikke alene ikke skal fare med lempe, men tværtimod skal fare meget hårdere frem, og så spørger jeg: Er det hensigtsmæssigt?

Det næste spørgsmål – og det er måske for mig det springende i det – er, at man så indfører et begreb, der hedder propagandavirksomhed.

Partiers måde at ytre sig på er propagandavirksomhed. Det er simpelt hen partiers væren i verden. Vi har altid i Danmark været stolte af, at vi ikke forbød partier. Der er ikke ret langt herfra og til at forbyde partier. Der skal så lidt til, især når dette her sker på grund af et pres udefra, hvor partier er forbudt, altså hvor man har en helt anden tradition end den, vi har i Danmark.

Jeg stiller nogle af disse spørgsmål, fordi jeg faktisk synes, at det, vi er i gang med, er betænkeligt, og jeg bliver underlig til mode, når jeg hører – det har jeg ikke rigtig hørt her i salen i dag, og det er jeg glad for, men jeg har hørt det andre steder – at folk tror, vi f.eks. kan pådøm-

me idioter inden for historieforskningen ved en domstol. Man kan da ikke få en domstol til at afgøre, om en historiebeskrivelse er sand eller falsk. Hvis vi skulle til det, kunne vi få det underholdende.

Vi har ikke andre våben her end ordets våben. Det skulle vi til gengæld bruge med desto større flid også i situationer, hvor der ikke er god presse omkring det. Det er dér, jeg synes man havde brug for at vi var på stikkerne. Det kan vi ikke sidde og vedtage i Folketinget. Det må vi sætte folk og os selv alle mulige andre steder i gang med.

Der er også noget betænkeligt – og det er min og partiets sidste betænkelighed, for det er sådan lidt frem og tilbage, hvor disse betænkeligheder ligger – ved, at man tror, at man løser problemet ved at lave love om disse sager. Det synes jeg måske er et af de giftigste aspekter ved det, for det hele får jo lov at blomstre og foregå, og så siger man: Vi har heldigvis en lovgivning. De mennesker blev meget bedre beskyttede af, at vi stod ved deres side, at vi kampagnede, at vi skældte ud, at vi brugte alle de metoder, end at vi laver lovgivning imod det. For jeg tror ikke, vi kan bruge loven til det.

Det er min personlige holdning. Det er ikke uden videre alle i partiet, der mener det, men vi diskuterer det ret livligt. Vi er enige om grundprincipperne, men der er nogle hos os, der mener, at havde man f.eks. haft en sådan lovgivning i begyndelsen af 30'erne i Tyskland, havde man kunnet forhindre nazismen. Jeg ved det ikke. Jeg er ikke sikker. Der er også nogle hos os, der mener, at vi må gøre alt, hvad vi kan for at beskytte, og hvis dette her kan bidrage til det, skal vi gøre det.

Jeg er ikke sikker.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Mit egentlige svar på nogle af fru Margrete Auken synspunkter vil komme i min ordførertale, men jeg har to konkrete spørgsmål. Fru Margrete Auken siger, det er tilladt at være nazist. Fuldstændig rigtigt. Det er tilladt at være gal, eller som fru Margrete Auken sagde, at være idiot. Det kan der ikke være tvivl om. Men fru Margrete Auken koncentrerer sig så om, at vi skal ramme dem, der diskriminerer. Og som jeg forstod den meget korte forklaring på ordet diskriminere, er det altså, hvis man f.eks. ikke ansætter en person på grund af race, hudfarve, tro osv.

Men så vil jeg spørge fru Margrete Auken: Er det at diskriminere at forhåne eller nedværdige? For det fremgik nærmest efter ordlyden af fru Margrete Aukens tale, at det synes hun ikke er diskriminerende. Paragraffen, som den hedder nu, 266 b, stk. 1, er altså personer, der trues, forhånes eller nedværdiges. »Trues« indgik i fru Margrete Aukens fortolkningforståelse af at diskriminere, men det var, som om »forhåne« og »nedværdige« ikke indgår, og det vil jeg gerne have svar på.

Det andet er, at det lyder meget smukt, at det bedste, vi kan gøre for de mennesker, der altså trues, nedværdiges og forhånes, er at stå ved deres side. Det er udmærket. Det går jeg også ind for. Men skal samfundet så give afkald på restriktioner, bare vi står ved deres side? Hvad, når en person får sin ejendom ødelagt på grund af en pyroman – eller frastjålet på grund af en tyveknekt? Så kan vi selvfølgelig stå ved den bestjålne eller den, der har fået sin ejendom nedbrændt, side, trøste dem, give dem erstatning osv. Men skal de, der har forårsaget sagen, gå fri? Er det virkelig det, der ligger i at stå ved folks side? Eller kun det?

(Kort bemærkning).

Poul Qvist Jørgensen (S):

Jeg havde nær sagt: Det, der ikke kalder mig herop, er fru Margrete Aukens betænkelighed, for den håber jeg sandelig, som jeg også har prøvet på at give udtryk for, at vi alle sammen har på dette område. Hvis vi ikke havde den, mener jeg, vi ville ansue problemet for unuanceret og i virkeligheden for primitivt.

Det er altså ikke det, jeg kaldes herop for, men jeg vil gerne sige, at der forhåbentlig heller ikke for nogen af os er nogen diskussion om, at det kan overvejes, om der er enkeltdele af det komplekse, vi taler om, som vi kan klare på en lovgivningsmæssig måde, uden at vi dermed har lagt afstand til det, som alle ordførere indtil nu har været inde på, nemlig at det er holdningsbearbejdelse, deltagelse, nærvær. Og det ene udelukker naturligvis ikke det andet.

Hr. Arne Melchior taler om forhånelser og nedværdigelser. Jamen det er jo bl.a. det, vi er oppe imod her. Jeg har taget et meget stilfærdigt bilag med her. En dansk bibliotekar – nu pensioneret – har skrevet om sine oplevelser i The-resienstadt. Ganske stilfærdigt i forhold til, hvad vi ellers kender af autentisk, ubehageligt materiale om det særlige fænomen, jødeudryddelsen. Må vi ikke have lov til – ikke bare ved vores til-

stedeværelse og holdningstilkendegivelser, men også lovgivningsmæssigt – at markere os over for dem, der udspreder løgne om og forhånelser og nedværdigelser af de mennesker, der led? Det er sådan set det, vi taler om.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Allerførst vil jeg gerne sige, at jeg er enig med hr. Poul Qvist Jørgensen i, at det er det, vi taler om.

Dernæst vil jeg gerne sige til hr. Arne Melchior, at det er tilladt – ikke bare her i Folketinget, hvor næsten alt er tilladt undtagen bandeord – men også ude i samfundet at være så forvrængende i sin gengivelse af, hvad der blev sagt, som hr. Arne Melchior var før. For det er jo det rene – nu var jeg lige ved at sige et af de ord, vi ikke må bruge herinde, men så lad mig sige – sludder, når hr. Arne Melchior roder min diskussion sammen med, hvorvidt vi skal straffe for brandstiftelser og overfald, og så lad det være nok. Det er ikke det, vi diskuterer, og det er at gøre samtalen her og nu plat, hvis man tager det ind.

Det, vi diskuterer, er det, som hr. Poul Qvist Jørgensen havde fremme, nemlig om det er en hensigtsmæssig fremgangsmåde. Jeg tror, de fleste af os kan huske den diskussion, der var – på et tidspunkt, hvor jeg ikke var i Folketinget – da de homoseksuelle kom med ind i loven. Det var SF med til. Vi diskuterede også dengang, om det var klogt. Vi var dengang enige i, at der skulle fares meget stille frem.

Så kom det dér forfærdelige spektakel, der hedder Emmy Fomsgaard, frem i forbindelse med loven om registreret partnerskab. Og det var så afskyeligt, hvad hun fik sagt om de homoseksuelle. Ved den lejlighed blev der lagt sag an efter den paragraf, og hun vandt, og jeg er enig: hun skulle ikke dømmes på det.

Derimod var jeg ret fortørnet over, at kirken var så lad: »Vi har jo en lovgivning«, og »enhver ved jo«, og »kæreste venner«, og »sådan en ekstremist« osv., osv. Det var ubehageligt, at der ikke blev slået virkelig til. Ikke med udsmidning, for der er plads til de værste spøgelse i kirken, men det skulle blive sagt så tydeligt, at det kunne høres, at kristendommen ikke er en frugtbarhedsreligion, og at Emmy Fomsgaard med sine synspunkter ligger kæmpemilevidt langt fra Vorherres evangelium.

Sådan nogle ting burde have været sagt. Jeg var tilfreds med, at domstolene ikke greb ind. Jeg var meget utilfreds med, at man ikke stod ved siden af.

Tilsvarende kan jeg sige, at vi får en masse andre sager af denne art fremover, og jeg håber ikke, at vi kommer til at bruge en eventuel lovgivning til andet end at glemme den hurtigst muligt, havde jeg nær sagt.

Jeg vil lige sige til hr. Arne Melchior, at det, jeg mener med forskellen på racisme og racediskrimination, er, at det ene har noget at gøre med holdninger og altså også ytringer, og det andet er præcist, som hr. Arne Melchior sagde det, når man ikke vil ansætte fejlfarver, som man siger - altså andre end de hvide - i taxaselskaberne, til lægevagten og alf det, vi har hørt om. Det er det, der burde gøres meget mere ved. Det var den diskussion, vi skulle have.

Derudover spørger hr. Arne Melchior, om det at true, forhåne eller nedværdige ikke er grimt. Jo, det er det. Og jeg har heller ikke sagt, at vi skulle pille det ud af loven, men jeg har sagt, at det er vores forsigtighedsbestemmelse, vi piller ud, og det er jeg bange for.

Tom Behnke (FP):

Vi har fra tid til anden set, hvorledes nationalsocialisterne - hovedsagelig i Tyskland - har teet sig og lavet ugerninger, hvor man har smidt med brandbomber, man har brændt huse af, man har smidt med sten osv. Vi har i det hele taget set den meget grimme side af nationalsocialisterne i vor tid.

Det, der så skete, var jo, at disse nationalsocialister i Tyskland fandt ud af, at de ikke kunne få lov til at lave skriftligt materiale i Tyskland, men at de kunne køre lige op over grænsen til Sønderjylland og dér misbruge den danske ytringsfrihed til at lave deres propagandavirkosomhed og sende deres materiale til Tyskland.

Vi så så også, hvorledes Sønderjylland - eller rettere sønderjyderne - reagerede imod det uvæsen, der fandt sted, ved deres meget flotte demonstrationer. Vi så også, at man forsøgte at overføre disse flotte demonstrationer til Greve her syd for København, men der var nogle andre aktører, som deltog i demonstrationen i Greve - aktører, som vi tidligere har set. Det er de autonome, jeg tænker på, og vi ser, at de autonome egentlig bruger de samme metoder her i København, som nationalsocialisterne bruger i Tyskland, nemlig at smide med brandflasker, smide med sten, lave uorden, uro osv. Vi kender det alle sammen.

Når vi nu ser, at de autonome tager del i en sådan demonstration i Greve, så er det, som om de autonome bliver accepteret for deres gernin-

ger, fordi de er enige med os andre i, at nationalsocialismen er et uvæsen. Men vi så altså, at de autonome ikke kunne holde sig i skindet i Greve; de begyndte at smide med forskellige ting, og dermed brugte de autonome faktisk de samme metoder, som vi kritiserer nationalsocialisterne for.

Jeg siger det for at advare imod, at man tillader alt muligt i kampen mod nationalsocialismen.

Om ministerens forslag er den rigtige løsning på, hvordan vi dæmmer op for, at specielt nationalsocialisterne fra Tyskland misbruger den danske ytringsfrihed, ved jeg ikke. Men jeg håber, at vi ved høringen på mandag og ved et grundigt udvalgsarbejde kan få afdækket, om dette her er den rigtige juridiske løsning på problemet.

Fremskridtspartiet vil i hvert fald gå positivt ind i behandlingen af forslaget, og vi stiller os positivt til det.

Jeg vil i øvrigt sige, at jeg er glad for, at man når at få en formulering med i forslaget, der hedder, at ved afgørelse af, om den pågældende bestemmelse er blevet overtrådt eller ej, skal der tages skyldig hensyntagen til ytringsfriheden, som det hedder.

Jeg er glad for, at specielt den passus er med.

Jeg mener, det er meget vigtigt, at man får en nøje afvejning af, om det er ytringsfrihed eller det er en overtrædelse af bestemmelserne.

Jeg er ked af, at ordet ytringsfrihed først optræder helt omme på side 4, og jeg er endnu mere ked af, at begrebet ytringsfrihed kun er levnet fire linjer i hele det store forslag. Jeg havde håbet på, at ytringsfriheden havde fået en mere fremtrædende rolle, og at ministeren i forslaget i højere grad havde diskuteret ytringsfriheden.

I forslaget står der bl.a., at bestemmelsen også kan komme til at virke over for en telefonavis, og dér synes jeg nok, at ministeren er gået et skridt for vidt. Den, der ringer på et bestemt telefonnummer for at høre noget, der er indtalt på et bånd, har ønsket at modtage de meldinger og har gjort en meget aktiv indsats for at modtage budskabet. Hvis det bliver gennemført, at det også bliver ulovligt at lave en telefonavis, kan man frygte, at det næste skridt bliver et egentligt forbud mod overhovedet at besøge de mennesker, som er nationalsocialister, for mens man besøger dem, kunne de jo finde på at fortælle én noget, som man ikke har godt af at høre. Jeg synes, vi skal passe på, hvor vi sætter grænsen for, hvad det er, vi regner for at være propaganda-materiale.

Lad mig så sige til sidst, at jeg håber, at vi også får afdækket, hvorvidt forslaget er i overensstemmelse med vores grundlov, ikke mindst bestemmelsen om ytringsfrihed, men også bestemmelsen om, at censur ingen sinde kan genindføres. Jeg er lidt i tvivl om det, men jeg håber, at vi kan få det afdækket. Lad mig så også sige i den forbindelse, at netop nationalsocialisterne jo brugte censuren til at sørge for, at kun de »rigtige« meninger kom frem, og vi skal passe på – også her i Folketinget – at vi ikke bruger de samme metoder, som nationalsocialisterne gjorde.

Vi vil gå positivt ind i udvalgsarbejdet og ser frem til høringen på mandag.

Bjørn Elmquist (RV):

Dette er et forslag, der giver os anledning til at lufte nogle af de ganske store tanker og principper, som gælder i vores samfund: at slå fast, at demokrati er uenighed, demokrati er forskellighed, demokrati er paradoksalt på samme tid, for demokratiet tillader faktisk, at også modstanderne af demokrati har og skal have ret til at tale mod demokratiet og tale for dets afskaffelse. Det er jo meget paradoksalt og frister os, der kan sidde og lovgive, over evne til at prøve at få de antidemokratiske kræfter udelukket fra at få lov til at ytre sig, men gør vi det, er vi lige præcis havnet dér, hvor vi allernødigt ville havne.

Jeg var forleden dag inviteret til at deltage i en tv-diskussion, og da jeg dukkede op – nej, jeg fik det at vide lidt før – erfarede jeg i hvert fald, at der i diskussionen skulle deltage nazilederen fra Greve. De spurgte mig, om jeg havde noget imod det, og det sagde jeg at jeg egentlig nok havde – jeg har i hvert fald ikke lyst til privat at være sammen med vedkommende – men hvis det er en offentlig diskussion, som handler om ytringsfrihed, og jeg er tilhænger af en vid ytringsfrihed, har jeg svært ved som aktiv politiker at sige nej. Selv om vi ikke ligefrem får smudstillæg herinde i Folketinget, er det en del af arbejdet, at det må man så også gøre.

Han svarede så straks på spørgsmålene til ham om, hvad han syntes om den holdning, som vi alle sammen herinde i Folketinget repræsenterer: I er jo åndssvage, I er svage, for i det øjeblik, vi får magten – og det gør vi en dag – vil vi straks spærre sådan nogle som jer inde, for vi er ikke tilhængere af, at I skal kunne ytre jer frit. Så sagde interviewereren til mig: Der kan du jo se, hvor svagt det demokrati, du prøver på at forsvare, er, så I bliver da nødt til at gribe ind

over for nazisterne, over for folk, der har den slags synspunkt. Dér måtte jeg jo fastholde, at det godt kan være, at det er svagheden i demokratiet, og at de synes, demokrati er dumt, men det synes jeg ikke, og i hvert fald er alternativet til demokrati, nemlig diktatur, ondt og umuligt, så det må vi afvise.

I grundloven er det forudset, at ytringsfriheden kan indskrænkes ved lov, og en af de skarpeste jurister, vi har haft gennem årene, afdøde professor Alf Ross, gjorde jo gældende med styrke, at der var hjemmel i grundloven til også at forbyde kommentarer i radioen eller i fjernsynet til fodboldkampe, for der står intet som helst i grundloven om, hvad det er, disse lovhjemlede indskrænkninger i ytringsfriheden skal indeholde.

Men vi er meget optaget af at finde balancen mellem mine rettigheder og mine krav på at kunne udnytte mine rettigheder og så min medborgers krav på også at få tilgodeset sine rettigheder, og den balance, vi har fundet med § 266 b med indskrænkninger i ytringsfriheden, er en, der er historisk betinget i Danmark, og den vil vi meget nødtigt ændre på. Men omvendt synes vi, at justitsministerens forslag er et ganske godt udgangspunkt for det videre arbejde i Folketinget, og vi ser med stor interesse frem til den høring, vi i Retsudvalget arrangerer på mandag, og er sikre på eller håber i hvert fald, at vi alle sammen kan blive klogere. Vi er også helt indstillet på at lade det, som vi får ud af høringen, samt hvad vi i øvrigt når frem til, inden vi skal stemme ved tredjebehandlingen af dette forslag, afgøre, hvor vi kan ende henne; men vi synes, at det er et godt forslag.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg føler trang til at sige til hr. Bjørn Elmquist, at jeg har været i samme situation, men lidt mere dramatisk og uden varsel om den i forvejen. Faktisk i modstrid med en aftale, jeg havde indgået, sad jeg pludselig foran tv-kameraer over for den daværende nazileder.

Min første tanke var at gå ud af studiet igen. Jeg valgte så at sidde med ryggen til ham, ikke tale med ham og heller ikke svare ham, men kun give mine synspunkter til kende over for den journalist, der ledede udsendelsen.

Den episode, der fandt sted, undrer mig ikke, men derimod at hr. Bjørn Elmquist understreger, at det jo må være en del af éns pligt at diskutere med enhver i den offentlige debat. Jeg

mener, at hr. Bjørn Elmquist skulle reservere sig selv at sætte sine grænser for, hvem han vil diskutere med.

Jeg har et skriftligt dokument deroppe, der viser på tryk, at det danske naziparti erkender sig som retmæssig arvtager til Adolf Hitler og ønsker at virkeliggøre de ting, som nogle ifølge skriftet dekadente, europæiske demokratier hindrede ham i at udføre.

Ligeledes har de udtalt, at farvede personer i Danmark skal hindres i at kunne formere sig. Det kan kun ske ved vold, nemlig enten ved indespærring eller kastration.

Jeg må ærlig talt sige til hr. Bjørn Elmquist, at jeg synes, at han skulle sætte sin grænse dér. Han skal selvfølgelig diskutere med meningsmodstandere, andet giver ingen mening, men et eller andet sted må der gå en grænse.

Hvis hr. Bjørn Elmquist i øvrigt tager ordet mere i dag, vil jeg gerne vide, om jeg forstod det rigtigt, at hr. Bjørn Elmquist har den opfattelse, som jeg i så fald deler, at vi her i landet ikke har total ytringsfrihed. Sådan forstod jeg hr. Bjørn Westh, undskyld Elmquist, og jeg vil godt høre det bekræftet.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Ja, hele bjørnebanden. Det må man vist ikke sige fra talerstolen, og jeg skal nok lade være med at sige hr. Bent Melchior, men hr. Arne Melchior.

Først til det sidste: Nej, jeg mener ikke, at ytringsfriheden i Danmark er total. Der er begrænsninger. Der er injurielovgivningen, der er også § 266 b, og vi mener bestemt ikke i mit parti, at vi skal afskaffe § 266 b.

Lad mig lige sige til hr. Arne Melchior til det andet, at der er grænser for ens tolerance. Vi må aldrig blive så tolerante, at vi tolererer intolerance.

Jeg valgte den samme løsning, som hr. Arne Melchior gjorde. Jeg gik f.eks. ikke i en direkte dialog med nazilederen eller afbrød, når nazilederen sagde noget, men ventede til intervieweren spurgte mig og reagerede så på det, han spurgte mig om, eller de spurgte mig om, for der var to af slagsen.

At jeg så heller ikke tolererer hvad som helst, har jeg også bevis på, idet jeg for første gang i mit liv har politianmeldt nogen, nemlig hr. Thies Cristoffersen for det, han har skrevet i Die Bauernschaft.

I den forbindelse har jeg oplevet den, jeg vil ikke sige frustrerende, men jeg har i hvert fald

oplevet, at politimesteren i Graasten og statsadvokaten i Sønderjylland ikke mente, at det, der var skrevet i Die Bauernschaft, nemlig at det ikke passer, at man udryddede jøder i Tyskland under Anden Verdenskrig, var forhånende. Det var der nemlig ingen grund til, for man manglede arbejdskraft til at opruste. Jeg mener, at det er udtryk for et menneskesyn, der er så groft forhånende, for hvad nu hvis der ikke havde været mangel på arbejdskraft? Havde der så været nogen grund til ikke at aflive jøder?

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Det er hele diskussionen mellem hr. Bjørn Elmquist og hr. Arne Melchior om, hvorvidt man offentligt skal diskutere med f.eks. de nationalsocialister, vi taler om i dag.

Jeg skal være den første til at sige, at jeg ikke personligt – men det må hver enkelt gøre op med sig selv – ønsker at sidde sammen med nationalsocialister og diskutere med dem.

Jeg mener, at det, der står for, er sygt. Jeg mener, at det er sygt, når man benægter, at der har været gaskamre, og at man har udryddet jøder. Jeg mener, det grænser sig til sygelighed, og derfor vil jeg ikke under nogen omstændigheder være med til at debattere med disse individer.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Heldigvis er der jo ingen af os, der er racister eller nazister, og hvem af os, der er det mindst, kan vi godt lave en konkurrence om, men det tror jeg ikke vil føre til noget. Men jeg vil godt stille et spørgsmål, for der er simpelt hen noget, der ikke ligger klart endnu.

Jeg mener, at der står i fremsættelsen, at vi skal skærpe reglerne, og det var også op til diskussion, inden loven kom. Der bliver jo aldrig nogen sinde ført en retssag, blev der sagt, og så skulle reglerne skærpes.

Jeg mener, at det i forarbejdet til og i diskussionerne om den gamle lov lå, at man skulle fare med lempe. Når der ikke havde været ført retssager, var det, fordi man havde fået en henstilling om at fare med lempe og være meget forsigtig med at bruge den der bestemmelse. »Det er godt vi har den; men vær forsigtig.«

Det, der kommer til at ske nu, er ikke alene, at det er godt, vi har den, men at den skal bruges og bruges meget. Jeg mener, at det faktisk gør en vigtig forskel, for der er jo ikke nogen substansændringer i loven, men det er et spørgsmål

om, hvilken praksis vi henstiller at domstolene anvender.

Jeg vil altså godt have ministeren til at sige helt tydeligt, at der heller ikke i praksis sker en skærpelse. Efter det, jeg indtil nu har hørt, mener jeg ikke, at ministeren har ret, men hvis det bliver sagt heroppefra, at vi stadig væk vil fastholde fare med lempe-bestemmelsen, stiller det sig anderledes.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Det var fru Margrete Auken, der fik mig på tallerstolen igen, for et var et af de punkter, jeg ikke nåede at få med i min ordførertale, var netop det der med, om anklagemyndigheden skal skærpe sin indsats på dette område, hvor man jo lægger op til, at anklagemyndigheden ikke behøver at afvente, at der ligger en egentlig anmeldelse, før den rejser en sigtelse, og det er jeg en meget stor modstander af. Hvis ikke der er nogen, der har følt sig krænket, og der dermed ikke er nogen, der anmelder forholdet, kan jeg ikke se, hvorfor anklagemyndigheden skal rejse en sigtelse.

Når vi ved, at selv hr. Bjørn Elmquist som helt udenforstående, slet ikke krænket part kan indlevere en anmeldelse og dermed rejse en sag, er det ret bredt, hvem der har mulighed for at indgive en anmeldelse, og hvis der ikke er en eneste her i landet, der mener, at der bør indgives en anmeldelse, hvorfor skal anklagemyndigheden så overhovedet rejse en sigtelse. Det har jeg imod den formulering, der er brugt i ministerens forslag.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Jeg vil godt lige sige til hr. Tom Behnke, at på det punkt synes jeg ikke, det gør noget, at andre skal kunne tage affære, for det drejer sig jo af og til om mennesker, som er meget mast i forvejen, og som bliver forfulgt og moppet. Så selve det, at andre kan tage affære, er i sig selv ikke forkert. Det er bare, for at vi får diskussionen til at køre rigtigt, at jeg siger, at det har jeg ikke noget imod.

Men det er et spørgsmål om, hvor tilbageholdende man skal være for at dømme i sagen, og det er på det punkt, jeg er ængstelig. Skal vi sige: Nu skal I altså for alvor tage fat venner. Eller vi skal sige: Vær utrolig forsigtige. Men jeg kan ikke have noget imod, at andre må have lov til nogle gange at rejse en sag for de små i det danske samfund.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Jeg synes netop det afsnit i forslaget og i bemærkningerne til forslaget fra Justitsministeriet, som handler om tiltalepraksis og praksis ved domstolene, er meget interessant.

Det er muligt, vi begiver os ud på, jeg vil ikke sige tynd is, men på lidt uprøvet grund, og vi skal selvfølgelig undervejs i Retsudvalget – og på høringen på mandag – have afprøvet nærmere, hvad der ligger af muligheder i det her, for Retsudvalget skal jo afgive en betænkning. Hvis der er et stort flertal af partier, der udtrykker tilslutning til det synspunkt, som justitsministeren har fremsat, ligger der for mig at se – og det mener jeg også, vi har juridisk belæg for – et klart signal fra lovgiver, Folketinget, til de udøvende myndigheder og til de dømmende myndigheder om, at den fortolkning, de har lagt ind i motiverne fra 1969, skal de se på, jeg vil ikke sige med helt anderledes øjne, men med noget andre øjne afhængig af, hvordan vores formulering bliver, og jeg håber, at vores høring på mandag hjælper os godt på gled.

Man skal også være opmærksom på – det har jeg i hvert fald erfaret, da jeg fik afvist mine anmeldelser af hr. Thies Christoffersen fra politiet og fra anklagemyndigheden – at man henviser til Vestre Landsrets dom fra 1988, idet der åbenbart ikke foreligger nogen højesteretsdomme på området. Jeg synes, det er meget kedeligt, at vi på dette område, som er ganske afgørende for ytringsfrihedens grænser, ikke har en fortolkning fra landets højeste domstol.

Så jeg fornemmer også på dette signal fra Justitsministeriet og på debatten i Folketinget, at der ved først givne lejlighed skal en sag for Højesteret, så vi får at vide, hvad den mener om ytringsfrihedens grænser på det her område.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg har endnu tre korte bemærkninger, og derefter agter jeg at gå videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Inspireret af de sidste indlæg kunne jeg godt tænke mig her at spørge, hvad justitsministeren mener om eventuelt at indføre privat påtaleret i forhold til straffelovens § 266 b.

Det er jo sådan i dag, at man som privatperson godt kan indgive en anmeldelse til en politimester i en politikreds, men at det er politikredsen, der afgør, om den anmeldelse skal give an-

ledning til mere. Man er afskåret fra som privatperson, uanset om man selv er forurettet eller man gør det på andres vegne, at føre en sag videre i det retlige forløb.

Jeg vil egentlig godt spørge justitsministeren, om han er indstillet på at åbne for privat påtale-ret, og hvis ikke, hvad begrundelsen så er for et nej.

(Kort bemærkning).

Poul Qvist Jørgensen (S):

Jeg er helt enig i, at vi naturligvis både på mandag og efterfølgende, sådan som jeg også sagde det i ordførertalen, skal interessere os meget for den problemstilling, som hr. Bjørn Elmquist rejser, men det er jo helt oplagt, at vi med det, hr. Bjørn Elmquist har oplevet med sit forsøg på at få rejst en sag, har en illustration af, at netop de udtalelser, der er faldet fra denne talerstol i 1970-71, og som selvfølgelig er korrekt citeret, hvor man bl.a. kan finde, at den daværende justitsminister siger ordret til K. Axel Nielsen: »Jeg deler K. Axel Nielsens anskuelser om, at anklagemyndigheden bør være forsigtig med at rejse sager efter de love, der her er tale om«, lige præcis er det, der har medført, at vi har set denne forsigtighed. Man har selv i 1970-71 lagt op til denne forsigtighed.

Situationen har altså udviklet sig. Det, vi skal have talt om og have fundet ud af, er, om der er et flertal, der er med, og om det kan få nogen negative konsekvenser. Hvis det kan få negative konsekvenser, må vi naturligvis se på det i udvalget.

Jette Gottlieb (EL):

Da vores ordfører på området ikke har mulighed for at være til stede i dag til det her punkt, vil jeg gerne fremlægge Enhedslistens holdning til lovforslag nr. L 46.

Det er Enhedslistens grundlæggende opfattelse, at Danmark ikke skal være et slaraffenland for nazistisk aktivitet. Det centrale redskab til at forhindre det er befolkningens egen deltagelse i antinazistiske aktiviteter. Det kan f.eks. være demonstrationer mod nazisme, som vi har set det i Randers, i Greve, i Kollund og i Kværs. Enhedslisten støtter fuldstændigt de aktiviteter.

Men hvorvidt det også er muligt og hensigtsmæssigt at bruge lovgivning mod nazistisk virksomhed, skal vi jo netop belyse på høringsen på mandag, og den har titlen »Muligheder for og konsekvenser af lovgivning mod nazistisk virksomhed«.

For at få belyst det emne grundigt har vi bl.a. stillet en række fundamentale spørgsmål til de indbudte eksperter, og vi forventer at få nogle kloge svar, som er i stand til i hvert fald at gøre nogle af os noget klogere.

På den baggrund er det jo lidt ærgerligt, at vi bruger alt vores krudt i dag, og vi finder det også lidt aparte, at det her lovforslag er blevet sat på 3 dage før den høring, som Retsudvalget nu har brugt temmelig mange ressourcer på at stable på benene.

Derfor skal jeg også på Enhedslistens vegne meddele, at vi helt bevidst vælger at reservere vores stilling til efter høringsen på mandag, og at vi som konsekvens heraf bliver nødt til at bruge andenbehandlingen af lovforslaget til at gå mere i dybden med emnet, måske også mere, end det er sædvane ved andenbehandlinger.

Men jeg kan høre på de øvrige ordførere, at de fleste også er indstillet på at blive klogere og er indforstået med, at forløbet af høringsen naturligvis må indgå i den fortsatte diskussion af lovforslaget her i salen.

Arne Melchior (CD):

Jeg vil gerne takke hr. Bjørn Elmquist for det svar, han gav mig for lidt siden, og for de initiativer, han i øvrigt har taget i denne sag og tidligere i lignende sager.

Så vil jeg også gerne takke ministeren for initiativet til skærpeelse af § 266 b. Jeg har én lille anmærkning, og det er, at jeg i den i øvrigt meget fyldige og gode fremsættelsestale to steder ser ordet nynazister. I talen er der i øvrigt tale om nazister og nazisme, og selve lovforslagets og bemærkningernes sprogbrug er også nazister.

Jeg vil gerne på ny anbefale at stryge glosen nynazisme, for der er ikke noget nyt ved den nazisme, vi ser i dag. Når man sætter forstavel- sen ny- ved et begreb, et varemærke eller hvad som helst, skal det gerne indicere, at det er fornyet, det er bedre, det er anderledes end det tidligere, hvor det altså ikke var helt så godt.

De skal ikke slippe af sted, disse nazister, i ind- og udland med at blive kaldt nynazister, for der er ikke noget nyt. Det er det gamle for- bryderiske, kriminelle, ondskabsfulde tankesæt og samme nedvurdering af medmennesker, således som vi har kendt det i nazismens heldigvis overståede storhedstid. Så lad os være enige om at tale om nazisme!

Jeg er enig med, jeg tror, det var hr. Poul Qvist Jørgensen, der sagde, at nazisme i Dan-

mark ikke er noget problem, men udefraopererende eller udlændinge, der opererer her, kan give os problemer. Derfor mener vi, at en skærpelse af paragraffen er absolut nødvendig.

Så er der de mange, der siger, og vi har også hørt det her i dag, at vi må klare det med argumentation og med oplysning. Men hvad søren skulle der være til hinder for at argumentere og oplyse og samtidig sætte nogle restriktioner for grove overtrædelser? Hensigten med lovgivning er jo ikke at afskaffe forbrydelse; det ville jo være dejligt, hvis det kunne lade sig gøre, men erfaringen viser jo, at det lader sig ikke gøre.

Hvorfor har vi så love? Hensigten med lovgivning er dobbelt, nemlig at afstikke nogle grænser, give et signal ud til befolkningen om, at inden for de grænser kan den operere frit, men overtrædes disse grænser, er der netop tale om en overtrædelse. Det er formål nr. 1, og formål nr. 2 er at bestemme de restriktioner, som følger af, at man overtræder grænsen.

Men der ligger også i restriktionen og dens art og størrelse et signal om, hvor alvorligt eller mindre alvorligt lovgivningsmagten og dermed samfundet ser på en overtrædelse, og derfor er CD indstillet på, at maksimumstraffen bør skærpes.

Vi ved jo, at domstolene er meget tilbageholdende med at bruge maksimumstraf. Vi er tilfredse med, at i visse tilfælde udgår bøde af strafferammen – deri ligger allerede en skærpelse – men hvis ikke også maksimumstraffen sættes op, vil domstolene ikke få det signal, som jeg fornemmer der er et flertal for her i salen: at man statuerer, at der skal stærke straffe til grove overtrædelser af disse ting.

Endelig skal jeg forholde mig til spørgsmålet om propaganda. Der er tidligere i debatten, men også her i dag blevet spurgt, hvem der kan afgøre, hvad propaganda er, og det er da klart ligesom så mange andre begreber til en vis grad flydende.

Men med de indikationer, som lovforslagets bemærkninger og talen allerede giver, er jeg overbevist om, at domstolene nok skal finde ud af gennem domspraksis at vurdere og statuere, hvor der er tale om en henkastet ytring, eller hvor der er tale om egentlig propaganda. Så vi mener, at den afgrænsning af skærpelsen, som ministeren her har fundet frem til, er operativ og hensigtsmæssig.

Som det fremgår, støtter CD dette lovforslag og vil med samme intensitet, som andre ordførere har lovet, følge det videre udvalgsarbejde.

Finn Rudaizky (S):

Forslaget til ændring af straffeloven i relation til racediskriminationen kan formentlig også betragtes som udtryk for fire klare signaler, der skal sendes ud herfra i dag.

Det første signal er, at Socialdemokratiet støtter den folkelige opbakning til, at Danmark ikke længere skal være hjemsted for trykning og eksport af nazistisk, barbarisk propaganda.

Socialdemokratiet forstår demonstrationerne mod nazismen i Kværs, Kollund, Randers og Greve og støtter den folkelige opbakning til kamp mod nazismen og racismen med ikkevolledige midler.

Det andet signal er, at Danmarks renommé i udlandet ikke længere skal tilsmudsnes, på grund af at udenlandske nazister misbruger den gode danske liberale holdning til ytringsfriheden.

Det tredje signal er til anklagemyndigheden om at skærpe håndhævelsen af racismeparagraffen.

Man kan måske sige, at der hidtil har været en urimelig rollefordeling mellem den lovgivende og den udøvende magt, idet politikerne har ønsket skærpet straf for overtrædelse af racismeparagraffen, samtidig med at politiet og Statsadvokaten ofte har afvist at rejse tiltale.

Det fjerde og måske vigtigste signal er det startskud, som bør lyde i dag som indledning og forberedelse til 1995, som bliver det europæiske år mod racisme. Det vil derfor være fint, hvis der kan igangsættes en massiv oplysnings- og holdningskampagne.

Vi politikere må i praksis vise, at vi mener kampen mod nazismen og racismen alvorligt, så vi kan være bekendt at se os selv i spejlet. 1995 skal blive året, hvor især den danske ungdom får udvidede muligheder for at høre og lære om nazisternes rædselsgerninger.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at intet forbud fjerner nazismen. Bekæmpelsen af nazismen og racismen er egentlig et spørgsmål om moral. Det er absurd at tale om nazismen anno 1994 som en politisk bevægelse i samme forstand som i 1930'erne og 1940'erne. Der er da heller ikke noget behov i Danmark for at forbyde nazipartiet, dertil vil også de afledede konsekvenser blive alt for store. Den bedste recept mod nazismen er fortsat oplysning, oplysning og atter oplysning.

Det folkelige engagement er den bedste garanti mod nazisme og racisme, hvad enten det er læserbreve, demonstrationer eller aktivitet i

de demokratiske politiske partier samt antiracistiske organisationer. Lad os bruge det meste af vor energi på oplysning til ungdommen; det skylder vi såvel de tidligere som de kommende generationer.

Aage Brusgaard (FP):

Jeg har sidet og lyttet til debatten, og jeg synes nok, at den manglede nuancer.

Det er korrekt, at der i bemærkningerne til forslaget står, at det har til formål at skærpe straffen osv., så Danmark ikke bliver et fristed for udbredelse af nazistisk og racistisk propaganda.

Det er jo sådan, at nazistisk propaganda ikke må trykkes i Tyskland, men godt må det her i landet. Jeg synes lige så godt, at vi kan kalde en spade for en spade og sige, at det er de tanker, Hitler havde, og de følger, de havde, med mennesker, der blev dræbt, som vi ganske enkelt er bange for; det vil vi aldrig nogen sinde have genindført. De tanker, tror jeg, er vi alle samme enige i at vi ikke kan gå politisk ind for. Og mit synspunkt er, at vi bedst får hindret disse tanker i at blive udbredt ved at give dem frit løb, således at alle kan læse om den modbydelighed, der fandt sted.

Jeg mener, at der i dag – og også i lovforslaget – mangler dén nuance, at: O.k., Hitler har dræbt mange mennesker – det gjorde nazismen – men hvad med kommunismen og Stalin? Dræbte han ikke lige så mange mennesker som Hitler? Jeg skal ikke komme ind på statistikkerne, men jeg tror rent faktisk, der ligger masser af statistik på, at kommunismen og Stalin dræbte betydelig flere mennesker end Hitler og nazismen.

Vi ved i hvert fald, at i kommunismens lande er der ingen form for trykkefrihed, og der er heller ingen form for talefrihed. Vi ved også, at der f.eks. her i Danmark blev trykt bibler til at sende til Sovjetunionen, og ikke blot bibler, men også andre propagandamidler mod kommunismen blev oversat til russisk. Skulle vi også forbyde det?

Nu tog jeg bare ét eksempel, nemlig kommunismen og Sovjetunionen, men der er jo en masse andre lande, hvor der er et totalitært styre, som vi er modstandere af, og hvor der i Danmark bliver trykt propaganda mod det styre, som vi er modstandere af. Skal vi også forbyde det?

Nu ved jeg godt, at der ikke kan gives svar på alt, men jeg håber altså – og det er derfor, jeg li-

ge rejser sagen – at det vil indgå som en del af debatten i den høring, der skal være på mandag, og at det også vil være en del af debatten, når lovforslaget kommer til udvalgsbehandling; for godt nok var nazister og Hitler afskyelige, men var kommunismen og Stalin ikke også det? Skal vi forbyde det ene, så skal vi vel også forbyde det andet. Men jeg har aldrig hørt, at der er nogen, der har sagt, at kommunistisk propaganda skal forbydes i Danmark.

Jeg tror, at vi gør sagen den største tjeneste ved at lade propaganda være fri, så folk frit kan vælge at smide dét i papirkurven, som de ikke mener duer.

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Jeg vil først takke alle partier for en stort set alvorlig og i hvert fald positiv modtagelse af forslaget; det lægger jeg vægt på.

Jeg er fuldstændig enig med de ordførere, der var inde på, at det, der først og fremmest skal til for at imødegå nazisme, racisme og andre ting, er, at vi i vores demokrati skal debattere på en demokratisk måde og få synspunkterne – jeg havde nær sagt – nedgjort i debatten, så ingen føler sig fristet af den slags. Vi skal også sørge for at oplyse vore unge osv. om, hvad der har været af rædselsgerninger på baggrund af en nazistisk tankegang.

Vi bør også indrette vort samfund sådan, at der ikke bliver baggrund for, at den slags uhyrligheder kan slå rod og vokse, og det skal vi gøre ved at afskaffe den usikkerhed, som mange – måske især unge – for tiden føler i Danmark og i nogle østeuropæiske lande, og ved at etablere nogle sociale forhold, hvor folk føler, at der er en mening med tilværelsen, og hvor der er en social tryghed. Det gør vi blandt andet ved at prøve at afskaffe arbejdsløsheden og skabe rammer for et meningsfyldt liv for alle i vort samfund.

Men det er vel sådan, at den udvikling, der har været i Østeuropa, har rejst en bekymring i mange lande for, om det nu går den rigtige vej, og det er måske derfor, at der i disse år er en skærpet interesse for disse spørgsmål, og det er vel også derfor, at debatten i de senere måneder er kommet så stærkt frem i Danmark.

Jeg vil sige til hr. Poul Qvist Jørgensen, at ytringsfriheden er et fundamentalt element, som vi respekterer, men at det er en ytringsfrihed under ansvar, som også hr. Poul Qvist Jørgensen understregede det.

Jeg vil også sige – og det er til fru Birthe Rønn Hornbech – at der med dette lovforslag jo ikke sker en udvidelse af det strafbare område, men hvis der er skærpede omstændigheder, så skal vi også straffe skærpet. Der er ingen udvidelse i forhold til den gældende § 266 b med hensyn til det strafbare område, men inden for dette område er der forslag til ændrede holdninger og sanktionsmuligheder hos anklagemyndigheden.

Fru Pia Christmas-Møller var positiv over for forslaget og pegede på den høring, som fru Pia Christmas-Møller selv har været med til at tage initiativ til, og som jeg ser som et led i det her. Vi var mange, der deltog i mødet i Kværs, hvor det blev nævnt, at vi skulle komme med noget konkret, men at vi ikke skulle lade debatten gå i stå på et enkelt konkret forslag, men netop gøre det til en bredere folkelig debat – bl.a. gennem den høring, der skal være – for at inddrage andre sider af sagen i debatten.

Fru Pia Christmas-Møller spørger mig så om privat påtaleret, og hvad jeg mener om det. Det er et meget vanskeligt spørgsmål, men man kan sige, at der i forvejen er visse muligheder inden for injurielovgivningen – inden for blasfemibestemmelserne – og at privat påtale i den her sammenhæng måske er lidt problematisk, da det er grupper, man søger at beskytte. For hvem har egentlig den private påtaleret, hvis det f.eks. er en gruppe, man søger at beskytte? Men det kan vi jo drøfte i udvalget.

Jeg vil også gerne understrege over for fru Pia Christmas-Møller, at det kun er ved de skærpede omstændigheder, at bødesanktionen bortfalder. Ved de almindelige overtrædelser gælder de nuværende regler. Det er også lidt et svar til fru Margrete Auken, der spørger, om der ikke skal vises tilbageholdenhed ligesom ved den tidligere lovgivning. Jo, det skal der i alle de tilfælde, hvor det ikke er tale om skærpede omstændigheder. Når der indtræder skærpede omstændigheder defineret som propaganda – et begreb, der er defineret af bl.a. professor Stephan Hurwitz, og som desuden er indarbejdet i den gældende straffelov og derfor ikke et ukendt begreb – så siges det udtrykkeligt i fremsættelsestalen til Folketinget, at »I det omfang forholdet har karakter af propagandavirk-somhed, bør anklagemyndigheden fremover ikke udvise samme tilbageholdenhed med at rejse tiltale som hidtil.«

Men det er altså kun, når de skærpede omstændigheder – dvs. propaganda – indtræder, at jeg og regeringen ønsker, at der skal være en

skærpet mulighed for anklagemyndigheden til at gribe ind.

Der er mange mennesker, der spørger om, det offentlige ingen reaktioner har på de bekymringer og de følelser, de har, og nogle ville blive frustrerede, hvis det offentlige ikke reagerede, og så kunne vi risikere, at vi løb ind i nogle tiltag, som ikke er så gode. Derfor tror jeg, det er vigtigt, at det offentlige forstår, hvad det er for følelser, der rører sig i befolkningen, og når vi så kan gøre det på en måde, der ikke anfægter de rammer, vi har for ytringsfriheden, men netop kun griber skærpende ind, når det er propagandaagtigt, så synes jeg ikke, at det er betænkeligt.

Som sagt betragter regeringen det som sin opgave at imødegå, at Danmark bliver et fristed for udbredelse af nazistisk og racistisk propaganda, og det er i dén sammenhæng, dette forslag skal ses. Men vi er klar over, at der også skal mange andre ting til, og vi har derfor hele tiden støttet, at vi tog en bredere debat ude i samfundet – bl.a. udtrykt gennem den kommende høring, som forhåbentlig vil give anledning til en sådan – og at vi så først og fremmest her i Grundtvigs fædreland er klar over, at det er oplysning, der skal nedgøre sådanne utiltalende tanker, så de ikke får grundlag for at kunne spire i Danmark.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Det er sådan et område, hvor man kunne ønske, at man var trænet i det højere juridiske skole-ridt.

Jeg synes, der er tale om, at man udvider strafområdet, når man siger, at på dét punkt skal der nu gribes særligt ind. For man siger, at hvis det har propagandakarakter, så må man ikke længere vise tilbageholdenhed. Men det kan vi så vende om og spørge, om vi ikke ved at forbyde propaganda samtidig forbyder politiske partier, men vi har så høringen som et meget oplagt sted til en sådan diskussion, for spørgsmålet er klart noget af det, der er genstand for høringen.

Op så er der stadig væk det spørgsmål, som ministeren måske ikke behøver svare på nu, men som ligger i et af de spørgsmål, vi fra udvalgets side har stillet til eksperterne ved høringen, nemlig om vi ikke er ved at forbyde nazistpartiet i Danmark. For jeg synes, at næsten alt, hvad de siger, er truende, forhånende og nedværdigende, og at det er – ja, grove løjer.

Og siger man så, at hvis det har karakter af propaganda - og det har partikampagner jo - så skal det forbydes, men hvor er vi så henne? Vi synes selvfølgelig alle, at vores program er herligt, mens de andres er skrækkeligt, men det er nu engang den måde, den politiske debat foregår på, og der er en meget stor forskel på os og Tyskland.

Jeg synes, at vi her er ude i noget, der er farligt, for jeg vil da godt kunne tage det nazistiske program og sige, at det er på nippet til at være både truende, forhånende og nedværdigende - det er det faktisk - og det vil blive fremsat i propagandaform, hvis de skal have lov til at fungere som et parti. Jeg synes, at det er alvorligt det her, for det er altså et indgreb over for noget, som vi har holdt helligt. Vi har altid sagt, at det var tyskernes dilemma, at de havde forbud mod partier - hvis de i øvrigt udnyttede det - det har vi ikke haft. Så kommer de lovlige virkemidler, og propaganda har altid hørt til de lovlige virkemidler, selv forfærdelige synspunkter.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Jeg er sikker på, at ministeren om et øjeblik vil svare fru Margrete Auken fyldestgørende. Men jeg vil da som en modbetragtning sige, at nu skal man ikke tro, at det at drive propaganda i sig selv bliver ulovligt; det er der ikke tale om. Der er heller ikke tale om, at hvis det er et led i propaganda, så kan man se bort fra, om det er groft eller mindre groft. Næh, meningen må være, at det skal opfylde kravet om grovhed efter stk. 1 i paragraffen og være strafbart efter det. Hvis det så oven i købet er noget, der udbredes som led i en propaganda, skal det ved strafudmålingen betragtes som en skærpende omstændighed. Og så er det, at man ikke kan nøjes med en bøde, men skal have hæfte eller fængsel i op til 2 år. Jeg har da også mærket mig, at der er retslærde, der har været inde på den betragtning, at det er meget bedre at ramme dem på pengepungen, og det er da en overvejelse, man kan komme ind på. Men det skal stå soleklart, at det, vi giver tilslutning til, ikke er, at propagandavirksomhed som sådan kan rammes, for så kunne man jo gå ud og ramme alle vores partier - og også foreningsvirksomhed - og det er ikke dét, der er meningen, men hvis propagandaen indeholder ulovlige ting, så skal der gribes ind.

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Jeg forstår, at SF er enig i den afgrænsning, der

er af § 266 b og det strafbare område med hensyn til ytringsfrihed; det har SF givet udtryk for ved at stemme for loven i den form, den har, og det har SF's ordfører givet udtryk for i dag. Der er ikke i dette lovforslag tale om en udvidelse af det strafbare område, men derimod tale om, at hvis man systematisk propaganderer og systematisk arbejder for, at disse modbydelige tanker skal blive udbredt, så kan vi gribe ind med en skærpet sanktion, ligesom vi beder anklagemyndigheden om også selv at rejse sager, hvis den finder, der er sådanne skærpede omstændigheder. Det har intet som helst at gøre med politiske partier eller noget som helst andet, og vi er inden for det område, som SF også tidligere har ment var strafbart.

Vi ønsker at tilkendegive, at Danmark ikke skal blive et fristed for udbredelse af nazistisk og racistisk propaganda - ej heller ved, at det bliver produceret her i landet og sendt til andre lande, og det håber jeg, hele Folketinget kan samles om; det ville være mærkeligt andet.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Det er jo dejligt, at fru Margrete Auken ejer tvivlens nådegave. Jeg føler selv, at jeg mange gange er en stor tvivler, både når beslutninger skal fattes, og såmænd også af og til, efter at de er fattet, men man skal jo heller ikke gøre et problem ud af alting. Hvor er problemet med partierne egentlig henne? Det, som er tilladt for enkelte mennesker, grupper af mennesker, organisationer, hvem som helst - »enhver«, står der jo i paragraffen - er selvfølgelig også tilladt for partier, og det, som enhver ikke må, det må partier selvfølgelig heller ikke. Så enkelt er det. Så tvivl nu ikke på de helt klare ting.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg var lidt uforstående over for ministerens belæring af mig med hensyn til, hvordan bestemmelsen sådan mere juridisk kan forstås, for det har jeg slet ikke ytret mig om. Men jeg vil gerne spørge ministeren, om jeg har ret i, at med denne bestemmelse vil ytringer, der ikke tidligere førte til en straffesag, fordi anklagemyndigheden sluttede forholdet, nu vil føre til en straffesag, hvis de er led i en propaganda. Jeg tror, ministeren må indrømme, at svaret er ja.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Jeg vil meget undskylde over for hr. Bjørn Elmquist. Jeg har ikke sagt, at propagandavirksomhed hermed blev forbudt. Men jeg skal udtrykke mig tydeligere en anden gang, hvis der skal så meget til, for jeg vil, at alle med et handicap skal have en god behandling – også hr. Bjørn Elmquist.

Men så til ministeren: Da SF i sin tid stemte for loven, var vi var meget betænkelige. Det må vi have været, siden vi understregede, at man skulle være meget forsigtig, netop fordi det kunne få disse følger og netop, fordi vi pludselig kunne stå i denne situation. Jeg mener, at det meste af det, nazister siger, faktisk falder inden for disse paragraffer og bestemmelser.

Jeg mener også, man fra anden side kan finde udtryk, som er ualmindeligt skrappe, som f.eks. at man virkelig skal klynge dem op i den nærmeste lygtepæl, og hvad ved jeg. Og hvis de så bliver ekstra forbudte af at stå i et partiprogram – og det er jo med henblik på, at de skal propaganderes, ellers stod de der ikke – så er det, at jeg spørger, om vi ikke er på nippet til at legalisere et indgreb over for politiske partier, som har sådan nogle afskyelige programpunkter. Hvad hvis man f.eks. har et programpunkt, der hedder, at alle med en anden etnisk herkomst skal smides hjem – jeg vil ikke sige, at der er nogen herinde, der kan finde på at have sådan nogle meninger – skal det så være forbudt? Jeg synes det ikke. Jeg synes, at de er nogle afskyelige børster, men at de skal bekæmpes på anden vis – ikke bare ved oplysning, men ved verbale tæsk, men vi skal altså ikke forbyde dem. Og jeg kan ikke høre det anderledes, end at det er det, vi er på nippet til at gøre. Det vil sige, at den betænkelighed, vi havde i sin tid, var korrekt.

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Til fru Birthe Rønn Hornbech: Der er ikke tale om en udvidelse af det strafbare område, og med hensyn til yttringsfriheden er det samme område, som Venstre har stemt for tidligere. Men der er tale om, at der kan idømmes skærpet straf ved skærpede omstændigheder, som der også er redegjort for i lovforslagets bemærkninger.

Så kan jeg forstå på fru Margrete Auken, at fru Margrete Auken er i tvivl om, hvorvidt SF skulle have stemt for, sidste gang man drøftede denne lov, for hvis SF ikke er i tvivl om dét, så er der ikke noget nyt i dette. Det nye er bare, at

hvis det er særlig systematisk, særlig omfattende og særlig udbredende, så får anklagemyndigheden nu en opfordring fra Folketinget til at rejse sagen og lade den prøve ved domstolene. Desuden bliver der mulighed for at idømme en skærpet straf – eller det kan man ikke engang sige, men der bliver mulighed for, at den mindste straf falder bort, at bødestraffen falder bort ved de skærpede omstændigheder, og det fremstår så som en skærpelse af bestemmelserne over for de systematiske overtrædelser.

Jeg tror, alle i Danmark vil føle det rigtigt, at Folketinget modarbejder udbredelse af nazistisk propaganda i stor stil, og her følger vi jo opfordringen fra FN, opfordringen fra samarbejdet omkring Østersøen, opfordringen fra Europarådet og opfordringen fra Den Europæiske Union.

Hvis man systematisk udbreder det, så det har karakter af propaganda – af noget, der er ulovligt – så skal vi skride ind. Det håber jeg at hele Folketinget er enig om.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Nu var det jo ministeren, der ville i dialog med mig, men jeg fik ikke svar på mit spørgsmål. Jeg spurgte med vilje meget præcist, så jeg spørger én gang til: Vil ministeren bestride, at ytringer, der i dag ikke fører frem til en straffesag, fordi anklagemyndigheden slutter sagen, nu vil kunne føre til en straffesag, hvis disse ytringer er led i en propaganda?

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Er der skærpede omstændigheder, så kan der blive tale om en skærpet straf i forhold til det, vi tidligere har kendt.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Jeg ville godt skåne ministeren, hvis det ikke var, fordi han var minister, og fordi vi kunne risikere at få en lovgivning, der måske ikke var god nok. Nu indfører vi et begreb, der hedder skærpede omstændigheder. Det har vi ikke haft før; det er en udvidelse. Og det betyder så, at den tilslutning, SF i sin tid gav med en forsikring fra regeringen om, at vel skulle vi have muligheden for at gribe ind, men vi skulle samtidig være utrolig forsigtige, at dér er vi altså i færd med at gøre noget andet. Jeg siger det bare.

Så vil jeg sige til ministeren, at det i hvert fald også for Socialdemokratiet bør være en overvælgelse værd, om prisen for vores demokrati ikke

pludselig kan blive for høj, fordi vi for at imødekomme nogle krav, som synes berettigede – men som jeg synes alligevel bør afvises, nemlig klagerne fra Tyskland osv., eller hvad der måske er værre, for at imødekomme noget, man vagt kalder en folkestemning – indfører dette. Jeg mener, at folkestemninger kan give sig udtryk ved folkeafstemninger og ved folketingsvalg, men folkestemninger bør ingen påberåbe sig som grundlag for lovgivning.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg skal nøjes med at konstatere, at ministeren åbenbart ikke vil eller ikke kan svare. Det må vi så spørge om i Retsudvalget, så er man jo nødt til at give et præcist svar på det, der blev spurgt om.

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Regeringen ønsker at imødegå, at Danmark bliver et fristed for udbredelse af nazistisk og racistisk propaganda. Hvor det har karakter af propagandavirksomhed, finder vi, at det er særlig påkrævet at skride ind, og beder derfor anklagemyndigheden om at holde øje med de tilfælde. Det håber jeg som sagt hele Folketinget kan samles om.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 54: Forslag til lov om ændring af lov om private vejretigheder. (Lovens ikrafttræden for områder, der hører under Københavns og Frederiksberg Kommuner).

Af justitsministeren (Bjørn Westh).
(Fremsat 17/11 94).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Erling Christensen (S):

Lovforslaget handler om, at man skal have en paragraf i lov fra 1938 til at træde i kraft pr. 1. juli 1938, og det kan vi støtte i Socialdemokratiet.

Inge Dahl-Sørensen (V):

Venstre er tilfreds med, at der nu bliver ryddet op i en gammel og utidssvarende lovgivning. Vi mener, det er glimrende, at loven om private vejretigheder nu også kommer til at dække Københavns og Frederiksberg Kommuner. Private veje er efter vores opfattelse både en fordel for det offentlige og for de private ejere. De private ejere har mulighed for at tilpasse omgivelsernes benyttelse af deres veje på en sådan måde, at deres ønsker og krav bliver opfyldt på bedste vis. For det offentlige er det glimrende at blive fritaget for noget af den økonomiske byrde, som vejene alt andet lige er for kommunerne. Så Venstre stemmer selvfølgelig for loven.

John Vinther (KF):

Jeg kan tilslutte mig de betragtninger, som fru Inge Dahl-Sørensen fremkom med, og Det Konservative Folkeparti kan ligeledes tilslutte sig lovforslaget.

Margrete Auken (SF):

Det kan SF også.

Tom Behnke (FP):

Vi har ikke kunnet finde saglige argumenter imod dette forslag, og derfor er det naturligt, at vi stemmer for.

Jeg har dog et enkelt spørgsmål, som ministeren måske kan løfte sløret for. Det fremgår af bemærkningerne, at Københavns og Frederiksberg Kommuner over for justitsministeren har udtrykt ønske om, at lov om private vejretigheder nu også kommer til at omfatte deres områder, men det fremgår ikke hvorfor. Det kunne være sjovt at høre, hvad deres begrundelse er.

Bjørn Elmquist (RV):

Det Radikale Venstre støtter lovforslaget.